

ROTINARINKEL

Antrean Sokkalan ja Talikkalan koulujen opettajana 1910- ja 1910-luvulla toiminut ja myöhemmin Helsingissä vaikuttanut opettaja Armas Peltonen kirjoitti eläkevuosinaan kokoelman eteläkarjalaisia murrejuttuja. Kokoelman nimi on 'Myö senko ollaa vaa'. Vuoksen Säätiö on saanut tallentaa arkistoonsa kopion tästä kokoelmasta. Julkaisemme siitä näytteeksi jutelman Rotinarinkel.

Meijä lapsuuve aikana ol siel kotpuoles semmone tapa, jot sillo ko vastsyntynt laps alko äläjää sauna penkil äitiise vieres, kaikil likkeisil naapurloihe emännil tul kiire leipoo rotinarinkel. Se pit viijä sinne lapssaunaa. Vaikkei muute vehnäsel herkutelt ko suurii pyhhiä aikoin, ni pithä tok uuve tulokkaa takkee rotinarinkel paistaa vaik keskel viikkoo. Ja usseiha siihe rotinapussii pantii rinkeli lisäksi ryyppiiraitakkii.

Piiparise Pekko kerto, jot hää ol sillo täyttänt vast neljä vuotta, ko naapuri Anni makas ensimmäise kerra lapsvuotes. Hää ol saant piene vaava, tyttölapse. Peko äit ol jo vient sinne sauna rotinarinkeli muutamaa päivää aikasemmi, muttei sillo olt ottant poikaa mukahee, vaik häne mieleese sinne kovast tek.

Mut pääshä Pekkoki muutamaa päivää myöhemmi sitä vaavaa kassomaa. Hää kerto siint käynnistää näinikkese:

-Mie oli sillo saant uudet pöksyt jalkahei, ko äit lupas miu männä sinne naapuri sauna. Se naapuritalo ol iha miu kottii vieres. Pijaha mie oli sen välmatka sinne juosta kipittänt.

Mie sai sen saunaove helpost auk. Mutt vaikiamp ol päästä korkia kynnykse yl. Miu pit käyvä ensi kynnykse pääl mahallei, ennekö sai jalkai hivutetuks sauna sisäpuolele.

Sillo ol aurinkoine elokuu päivä. Sauna ei olt kovi pimiä, vaik sen seinäs ei olt ko yks pien ikkuna ruut.

Mie en osant sillo sannaos ies hyvää päivää. Sisäpuolele päästyäi mie vaa kasseli ja kasseli ympärillei. Taisha se Anni sielt penkilt miul jottai sannaos, mut sitä mie en ennä muista. Kohta mie näi, jot häne vieressä makas siin penkil se vastsyntynt tyttölaps. Kovi pienelt se miu silmissäi siin näyt. Vaik eihä sitä voint siin paljokaa kassoo, ko se ol kääritty kokonaa riepuloihe sissää. Vähä nenä nipukka ol vaa näkyvis.

Miul tais jo siihe aikaa olla vähä niiko jottai tietonieka vikkaa, ko mie kyseli ussei, mist syyst ja mit taval mikkii asiija ol tapahtunt. Sitäki mie oli jo monta kertaa miellessäi aatelt ja toisilt kyselt, jot mist ja mite ne pienet vaavat tähä maalimaa tuloot. Mie ko oli sitä kyselt, ni yks ol puhunt yhtä toine toista. Joku ol sanont, jot enkel

tuop ne taivaast tänne maa pääle. Mut toist sannoit, jot vaavat kaive-taa esile sauna lauteihe alt.

Tää jälkimäine puhe ol miust uskottavamp. Lapsetha näät ain ilmestyit tähä maalimaa ja ihmisii ilmoile saunas. Nytkii mie näyti sormellai sitä pimijää lauteihe alustaa ja kysyi:

Tuoltak sie sen vaava löysit?

Sielthä mie sai sen esile kaive-tuks, Anni vastas.

Ko se asiija ol site saatu selvitetyks, miu huomioi kiinty sauna ikkunall olleese rotinarinkeli kääntty. Aijai, ko se näyt hyvämakuse näkö-selt!

Anni näk miu silmistäi ja arvas, mitä miu mielei tek. Kohta hää kysäskii:

Tahtosiks sie maistaa tätä rinkeliä?

Eihä miult tarvint sitä asiijaa kahta kertaa kyssyy. Mie myönsi just sitä tahtovai.

Anni ei antant miu maistaa sitä rinkeliä het paikall. Hää sano:

Kyl sie saat tätä rinkeliä palase, jos luppaat tulla miu vävykse ja ottaa tää tytö omaks morseimekseis. Luppaat sie?

Mie oli vähä aikaa kahe vaiheil. Miel tek kovast rinkeliä, mut sitä morseime ottamista ei olt iha helpo päättää. Ko mie oli jonkii aikaa iha hiljaa, Anni kysyi uuestaa:

No kuis se asiija o? Luppaat sie tulla miu vävykse?

Rinkel näyt miust entistäkki houkuttelevammalt. Mie sanoi:

Voiha mie vaik tulla.

Sillo Anni lohkas suure palase rotinarinkeliä ja anto sen miule. Mie haukkasi sitä oikei suu täyvelt, ja kylhä se oikei makijalt maistu.

Mut sen peräst mie tuli hiuka katumapääle eikä miul olt ennä aikaa pitempi puhheisii. Mie aloi kohta tehdä pois lähtöö ja hivuti issei kynnykse ulkopuolele. Siit mie läksi juoksemaa kiireest kottii päi ja huusi männessäi:

Emmie siittekää siu vävykseis tule!